

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРУ ДИТЯЧОЇ БІБЛІОТЕКИ

На базі аналізу сучасного зарубіжного досвіду проектування і будівництва виявлені особливості формування інтер'єру дитячої бібліотеки. На прикладі дипломного проекту розглядається концепція інтер'єру дитячої бібліотеки.

Ключові слова. Дизайн, проектування, інтер'єр, дитяча бібліотека, дитячий конструктор

Дитяча бібліотека є не тільки простором для інтелектуального розвитку і пізнання нового, але й механізмом впливу на культурну ситуацію в суспільстві. Інформаційний простір дитячої бібліотеки слід розглядати як якісну характеристику мікросоціуму, від якої багато в чому залежить успішність адаптації дитини в соціальному середовищі та освоєння нею культури суспільства.

Останнім часом в різних країнах світу спостерігається «посилення» бібліотечної роботи з дітьми, створюються сучасні архітектурні проекти дитячих бібліотек, досліджуються питання їх оснащення.

Характерною тенденцією зарубіжного досвіду є розширення площі для бібліотечного обслуговування дітей та вікова диференціація простору. Вітчизняна практика, певною мірою, йде в протилежному напрямку. Об'єднання дитячих та юнацьких бібліотек призводить до того, що на одному «майданчику» повинні знаходитися і малі діти, і школярі юнацького віку. Це не досить зручно, так як підліткам, в силу специфіки їх вікових особливостей, потрібне, в першу чергу, цікаве середовище для спілкування, незалежність, можливість вільно виразити себе, дітям молодшого віку – безпечний і комфортний простір, в якому створені умови для розвитку їх здібностей.

Мета статті – виявити особливості формування інтер'єру дитячої бібліотеки.

Основою нової філософії організації простору для дітей є теорія різноманітного інтелекту, яка вимагає проведення інноваційних перетворень в дитячій бібліотеці. Середовище для дітей вимагає врахування наступних аспектів їх розвитку: фізичного; мовного; інтелектуального; особистісного; міжособистісного.

Важливим є також питання вільного доступу до інформації, а це:

- інформативність, що допомагає користувачеві швидше адаптуватися в бібліотеці;
- різноманітне бібліотечне та бібліографічне обслуговування;

- оптимально зручна організація фондів з переважним їх розміщенням у відкритому доступі, що створює сприятливі умови для продуктивного пошуку;

- кваліфікація бібліотечних працівників, які мають допомагати читачам у пошуку та виборі документів.

Сьогодні бібліотеки є складним комплексом різноманітних за своїм призначенням культурно-просвітницьких приміщень і досить часто включають до свого складу конференц-зали, кінозали і лекційні аудиторії, медіа-центри та ін.

Важливою особливістю інтер'єрів таких закладів є цікаві дизайнерські ідеї, які надають їм оригінальність та привабливість, зацікавлюють дітей і заманюють їх відвідати.

Так, наприклад, в Центральній бібліотеці у торговому центрі «The Metropole», м. Хйорінген (Данія) такою дизайнерською «фішкою» є яскрава червона стрічка, яка в'ється через увесь бібліотечний простір, пробиваючи навіть стіни, підлогу і книжкові шафи (рис.1). Направляюча стрічки є «фізичною комунікативною структурою», яка запрошує відвідувачів дослідити певну бібліотечну область.

Рис. 1 Інтер'єри Центральної бібліотеки у торговому центрі «The Metropole», м. Хйорінген, Данія.

Інтер'єр бібліотеки виконаний в авангардному стилі: контрастні кольори та елементи меблів, експресія і динаміка. Домінуючим кольором є білий, що додає об'ємності та відкритості приміщенню, червоний – вносить в інтер'єр яскравість та енергію, а зелений протидіє червоному, тим самим увиразнюючи його. Червона «повзуча» лінія, що довільно міняє траєкторію руху – оригінальний засіб вираження «комунікації», і являється художньо-символічним образом. Слід зазначити, що дизайн цієї бібліотеки є вдалим прикладом застосування контрастного акценту для такого типу закладів і відображає справжнє «прагнення до розвитку».

Інтер'єр студентської і шкільної бібліотеки ім. Святого Іосифа (Мельбурн, Австралія) максимально функціональний і розрахований на вікову категорію учнівських груп (рис. 2). Відсутній так званий «поділ на зони», немає зайвих стін-перегородок, практично відсутній декор.

Рис. 2. Студентська і шкільна бібліотека ім. Святого Іосифа, Мельбурн, Австралія.

Інтер'єр доволі просторий, пересувні компактні м'які крісла нагадують мозаїчну систему. В кольоровій гамі переважають природні кольори (світло-зелений, натуральне дерево, білий). Додатковими є помаранчевий, блідо-блакитний та світло сірий зі вставками кольору «мокрого асфальту» на підлозі. Невеликі площини яскравих кольорів досить стримано і в міру урізноманітнюють нейтральний загальний фон. Лаконічність та мобільність – характерні ознаки інтер'єру цієї бібліотеки [3].

Останнім часом, важливим фактором, який враховується при

проектуванні бібліотек, є забезпечення їх екологічності. Так, наприклад, інформаційні джерела звертають увагу на те, що громадська бібліотека в районі Battery Park City Нью-Йорка (рис. 3) є найбільш екологічною в місті [2].

Рис.3. Рекреаційний простір громадської бібліотеки, Нью-Йорк, США

Аналіз сучасного зарубіжного досвіду проектування і будівництва дитячих бібліотек свідчить про те, що особливостями формування внутрішнього простору таких закладів є: відкритість і гнучкість інтер'єру, організація різноманітного доступу до інформації (електронні та паперові ресурси, відео та ін.), створення зон для спілкування, відпочинку та культурно-просвітницьких заходів, цікавих ігрових просторів, екологічність, органічний зв'язок з оточуючим середовищем, масштабність і пропорційність відповідно до дитячих антропологічних характеристик.

Кольорова гама проектів: білий, зелений, фісташковий та кольори натуральних матеріалів: дерево, бетон, крейда з використанням яскравих акцентів (червоний, помаранчевий).

Середовище, що оточує дитину в дитячому садку, школі, в бібліотеці, є однією з визначальних засад її повноцінного розвитку. Образна наповненість, гармонія ліній, форм та кольорів, різноманітність матеріалів сприяють формуванню естетичного сприйняття та естетичних смаків дитини.

Психологи та педагоги вважають, що окрім «цілеспрямованого» виховання існує ще так зване «функціональне» виховання. Тобто, знаходячись у класі чи в групі, дитина вчиться не тільки з того, що їй намагається донести вчитель – а й з усього її соціального та фізичного

оточення. Відомий психолог Герберт Штайнер називав цей ефект: «навчанням поза навчанням». «Між дитиною і простором, в якому вона живе і діє весь час відбувається двосторонній обмін інформацією та почуттями». Таким чином процес навчання і виховання є процесом передачі інформації не тільки за схемою «вчитель/вихователь – дитина», але й через «будівля/кімната – дитина» [1].

Такий підхід впроваджений при розробці дипломного дизайн-проекту реконструкції інтер'єру читального залу/абонементу дитячої бібліотеки ім. Котовського за адресою вул. Мате Залки, 3 в Оболонському р-ні м. Києва (рис. 4).

При розробці цього проекту головною метою було створити не нудний, а навпаки, захоплюючий простір, до якого хотілося б зайти і повернутися ще не раз.

Діти набагато краще сприймають інформацію, коли вона подається у формі гри. Повноцінний розвиток дітей неможливий без елементів гри - так вони пізнають світ, знайомляться з його устроєм, вчать вибудовувати комунікації спілкування. Процес гри полегшує засвоєння інформації. Однією з улюблених дитячих ігор, що розвиває уяву, фантазію, мислення і логіку, є конструктор. Найчастіше, в основі конструктора лежить принцип модульної геометричної системи (беремо за приклад дитячий конструктор "Лего"). Саме такий принцип «конструктора» використовується в інтер'єрі об'єкту розробки.

Концептуальна декоративна композиція даного дизайн-проекту – логотип бібліотеки, навколо якого розміщені кубічні модулі-чарунки, що організовані в об'ємну композицію на площині стіни, яка «перетікає» на стелю. Настінні куб-модулі використовуються для розміщення інформації або мають чисто декоративну функцію. На стелі в деякі з них вбудовані світильники. Логотип зображує відкриту книгу, що переростає у дерево (символ знань). Рисунок логотипу набраний за технікою мозаїки.

Концепцію «гри» підтримує ще один «конструктор» – міні зал «КУБІК РУБІКА», який розміщений в глибині читальної зали і має форму і кольори відомого кубика. «КУБІК РУБІК» використовується як комп'ютерний зал, який візуально відмежований від навколишнього простору і створює затишну атмосферу, яка концентрує увагу на предметі навчання. «КУБІК РУБІК» є грою, яку всі знають і в даному інтер'єрі служить символом інтелектуального розвитку.

Використання подібної моделі в інтер'єрі дитячої бібліотеки проводить паралель між навчанням (розвитком) та конструктором, як інструментом для цього розвитку.

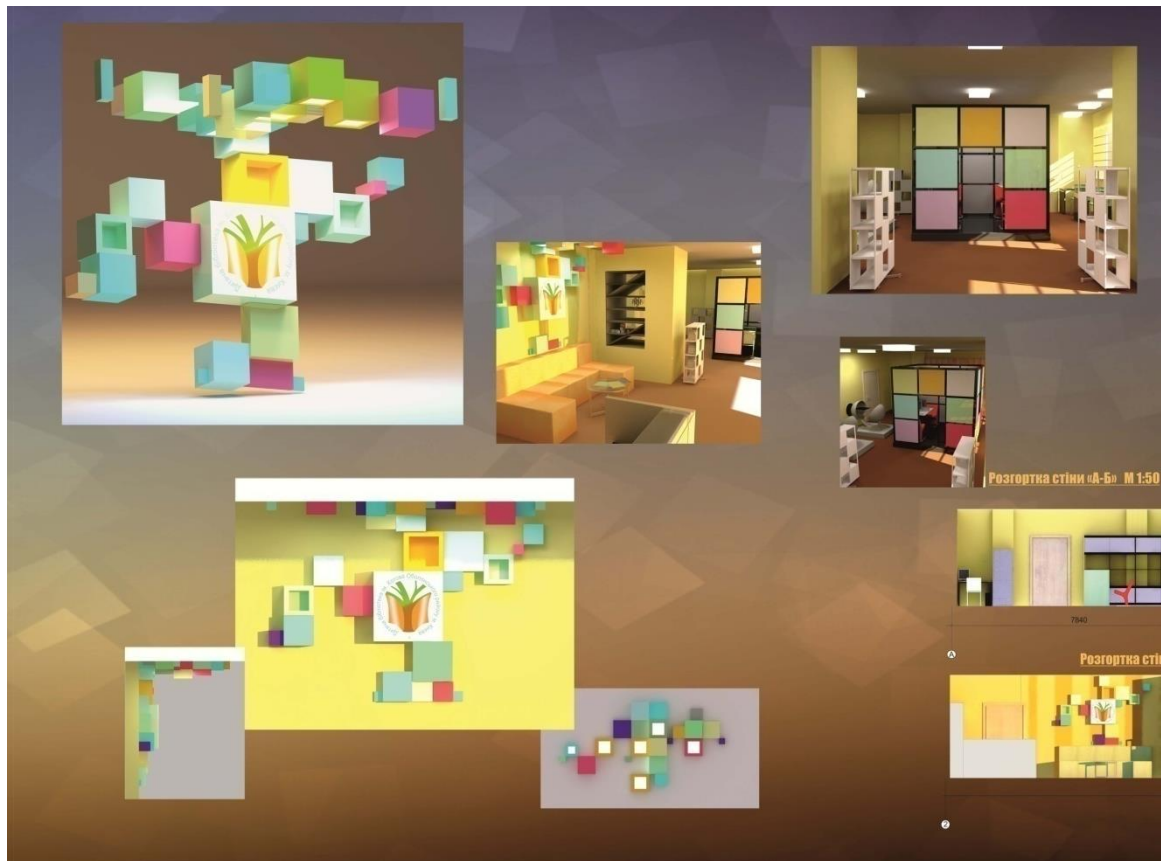

Рис. 4. Дизайн-проект реконструкції інтер'єру читального залу/абонементу дитячої бібліотеки ім. Котовського за адресою вул. Мате Залки, 3 в Оболонському р-ні м. Києва (дипломна робота ОКР «бакалавр» ст. Охотнік Є.В., науковий керівник доцент, канд. арх. Хавхун Г.М.).

Розроблений проект поєднує в одному просторі інформаційне середовище для навчання, зону обслуговування, зону зберігання, і зону відпочинку. Всі ці зони об'єднані темою «конструктора», яка впроваджена з використанням модульних кубиків, об'єднаних в просторову композицію, та міні-залу «КУБИК РУБІКА», який функціонує як комп'ютерний зал і є доміантою інтер'єру.

Таке просторове середовище забезпечує умови для навчання, спілкування і відпочинку, насичене різноманітними джерелами отримання інформації, які враховують специфіку дитячої психології. Створений інтер'єр поєднує дитячий заклад та навчально-інформаційний простір в єдину гармонійну композицію і сприятиме гармонійному і всебічному розвитку дітей.

Висновок. Проектування інтер'єру дитячої бібліотеки вимагає комплексного підходу – він має поєднувати процес отримання інформації і навчання, бути осередком для спілкування та враховувати специфіку дитячого закладу, створювати позитивну творчу атмосферу і коригувати несприятливий вплив навколишнього соціокультурного середовища.

Окрім того, простір сучасної бібліотеки має бути екологічно чистим і досить гнучким, тобто швидко реагувати на зміну інформаційних технологій і забезпечувати формат динамічного і різноманітного навчання.

Список використаних джерел

1. Ернст Т.К. Художньо-образна наповненість архітектури дитячих закладів та порушення дитячої психіки. Зб. наук. пр. «Перспективні напрямки проектування житлових та громадських будівель», - К., Київ ЗНДІЕП, 2005. - С. 45-53.
2. Бібліотека від 1100 Architect. Нью-Йорк, США. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.arhinovosti.ru/2012/06/05/>
3. Прогресивна студентська бібліотека від австралійських архітекторів [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.novate.ru/blogs/041011/18949/>

Аннотация

На базе анализа современного зарубежного опыта проектирования и строительства выявлены особенности формирования интерьера детской библиотеки. На примере дипломного проекта рассмотрена концепция интерьера детской библиотеки.

Ключевые слова. Дизайн, проектирование, интерьер, детская библиотека, детский конструктор.

Annotation

Based on the analysis of contemporary international experience designing and building the peculiarities of forming an interior children's library. On the example of the degree project is considered a concept interior children's library.

Key words. Design, engineering, interior, children's library, children's designer.